

TEISĖJŲ TARYBA

NUTARIMAS DĖL TEISMINĖS MEDIACIJOS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2018 m. lapkričio 30 d. Nr. 13P-125-(7.1.2)
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 1 punktu ir 23 straipsnio 1 dalimi, Teisėjų taryba **n u t a r i a**:

1. Patvirtinti Teisminės mediacijos taisykles (pridedama).
2. Pripažinti netekusiu galios Teisėjų tarybos 2014 m. rugsėjo 26 d. nutarimą Nr. 13P-122-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos taisyklių patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.
3. Nustatyti, kad šis nutarimas įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.

Pirmininkas

Rimvydas Norkus

Sekretorius

Ramūnas Gadliauskas

PATVIRTINTA

Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d.
nutarimu Nr. 13P-125-(7.1.2)

TEISMINĖS MEDIACIJOS TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Teisminės mediacijos taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato teisminės mediacijos organizavimo ir vykdymo bendrosios kompetencijos teismuose nagrinėjamose civilinėse bylose atvejus bei tvarką.

2. Teisminė mediacija civilinėse bylose vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu (toliau – CPK), Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymu, Europos mediatorių elgesio kodeksu ir šiomis Taisyklėmis.

3. Teisminė mediacija – tai civilinių ginčų sprendimo procedūra, kurios metu vienas ar keli mediatoriai padeda ginčo šalims taikiai spręsti šį ginčą teisme nagrinėjamoje byloje.

4. Teisminės mediacijos paskirtis – užtikrinti konstruktyvų ginčo šalių dialogą ir derybų pažangą, siekiant kuo greičiau mažiausiomis sąnaudomis išspręsti teismui perduotą ginčą ir išsaugoti santykių tarp ginčo šalių tęstinumą bei informacijos konfidencialumą.

5. Teisminę mediaciją vykdo mediatoriai, įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą. Mediatoriai, kurie yra teisėjai, gali vykdyti tik teisminę mediaciją.

6. Teisminės mediacijos paslaugų atlygintinumo sąlygos yra nustatytos Mediacijos įstatyme.

II SKYRIUS TEISMINĖS MEDIACIJOS PRINCIPAI

7. Teisminės mediacijos procedūra turi užtikrinti teisminės mediacijos proceso efektyvumą, operatyvumą, sąžiningumą ir ginčo šalių lygiateisiškumą. Teisminė mediacija vykdoma vadovaujantis šiais principais:

7.1. **Ginčo šalių savanoriškumo principu** – teisminės mediacijos procesas galimas tik abiem ginčo šalims sutikus dalyvauti. Prieš perduodant ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu, ginčo šalims turi būti suteikiama išsami informacija apie teisminės mediacijos procesą: ginčo šalių teises ir pareigas, teisminės mediacijos proceso turinį, ginčo šalių priimamo sprendimo teisinės pasekmės. Nė vienai ginčo šaliai negali būti daromas neteisėtas poveikis (prievarta, psichologinis spaudimas ar pan.) siekiant, kad ji pasirinktų teisminės mediacijos procesą ar dalyvautų jame.

7.2. **Konfidencialumo principu** – tiek ginčo šalys ir kiti teisminės mediacijos procese dalyvavę asmenys, tiek mediatorius įsipareigoja neplatinti, nepasakoti ir kitais tiesioginiais ar netiesioginiais būdais neviešinti ar kitaip nenaudoti teisminės mediacijos procese pateiktos, surinktos ar sužinotos informacijos, išskyrus įstatymuose ir šiose Taisyklėse numatytus atvejus. Mediatorius negali būti kviečiamas liudyti apie aplinkybes, kurias jis sužinojo teisminės mediacijos proceso metu. Jis gali tik patvirtinti, ar ginčo šalys dalyvavo teisminės mediacijos procese, ar susitarimas buvo pasiektas.

7.3. **Abipusės pagarbos, tolerancijos, pakantumo principu** – teisminės mediacijos procesas grindžiamas jame dalyvaujančių asmenų tarpusavio pagarba, susilaikymu nuo kitą asmenį įžeidžiančių, jį žeminančių veiksmų bei žodžių.

7.4. **Mediatoriaus nešališkumo, neutralumo principu** – mediatorius ginčo šalių atžvilgiu turi veikti nešališkai. Mediatorius gali priimti pasiūlymą pradėti teisminę mediaciją arba tęsti pradėtą teisminę mediaciją tik tuo atveju, jeigu jis informavo ginčo šalis apie jam žinomas aplinkybes, kurios gali kelti abejonių dėl jo nešališkumo, ir jeigu ginčo šalys sutiko, kad jis vykdytų

teisminę mediaciją, o mediatorius yra tikras, kad galės pradėti ir (ar) tęsti teisminės mediacijos procesą nešališkai ir nėra mediatoriaus nusišalinimo pagrindų.

7.5. **Kooperavimosi principu** – ginčo šalys teisminės mediacijos metu turi bendradarbiauti tarpusavyje ir su mediatoriumi.

7.6. **Mediatoriaus kvalifikuotos veiklos principu** – mediatoriai turi būti tinkamai pasirengę, kompetentingi, veikti efektyviai ir laikytis mediatoriams taikomų veiklos standartų.

7.7. **Sąžiningumo principu** – tiek pačios ginčo šalys, tiek mediatorius turi elgtis taip, kad teisminė mediacija vyktų sąžiningai, skaidriai, be apgaulės.

8. Mediatorius, vykdęs teisminę mediaciją civilinėje byloje, negali dalyvauti nagrinėjant šią bylą kaip teisėjas, teisėjo padėjėjas ar kitas proceso dalyvis. Jeigu civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas vykdė teisminę mediaciją savo nagrinėjamoje civilinėje byloje ir teisminės mediacijos metu nepavyko sudaryti taikos sutarties, teisėjas nusišalina nuo bylos nagrinėjimo ir civilinė byla skiriama nagrinėti kitam teisėjui (teisėjų kolegijos nariui) pagal Teisėjų tarybos patvirtintą Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašą.

III SKYRIUS

TEISMINĖS MEDIACIJOS INICIJAVIMAS IR MEDIATORIAUS SKYRIMAS

9. Ginčo perdavimo spręsti teisminės mediacijos būdu ir mediatoriaus skyrimo tvarka yra numatyta CPK ir Mediacijos įstatyme. Ginčo šalių prašymu ar sutikimu gali būti skiriami keli mediatoriai.

10. Teisminei mediacijai gali būti perduodamas tik toks civilinis ginčas, dėl kurio įstatymai leidžia ginčo šalims sudaryti taikos sutartį. Teisminei mediacijai gali būti perduodama ir dalis byloje pareikštų reikalavimų.

11. Ginčo perdavimą teisminei mediacijai gali inicijuoti civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas (teisėjų kolegija) arba bet kuri ginčo šalis. Prašymas civilinėje byloje taikyti teisminę mediaciją bei teismo siūlymas ginčo šalims civilinėje byloje taikyti teisminę mediaciją gali būti paduodamas elektroniniu būdu naudojantis Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) Viešųjų elektroninių paslaugų posistemiui (toliau – VEP).

12. Vadovaujantis CPK 231¹ straipsnio 2 dalimi, mediatorius teisminei mediacijai vykdyti skiriamas tik gavus jo rašytinį sutikimą.

13. Teisėjas, nagrinėdamas civilinę bylą, ginčo šalių sutikimu gali nuspręsti pats vykdyti mediaciją, jei jis yra mediatorius. Jeigu nusprendžiama parinkti ir skirti kitą mediatorių, siūlymas vykdyti teisminę mediaciją konkrečioje byloje teiktinas ginčo šalių ar teismo pasirinktam mediatoriui, kuris yra teisėjas. Pasirinktam mediatoriui, kuris yra teisėjas, nesutikus vykdyti mediaciją, pasirenkamas kitas mediatorius, kuris yra teisėjas, ir jam teikiamas siūlymas. Jei teisminę mediaciją vykdys ne civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas ir ne kitas mediatorius, kuris yra teisėjas, teismas nedelsdamas praneša Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai CPK 231¹ straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka apie tai, kad reikia iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo parinkti mediatorių, kuris vykdys teisminę mediaciją konkrečioje byloje.

14. Kai teismas sprendžia dėl ginčo šalių pageidaujamo ar teismo parinkto mediatoriaus skyrimo vykdyti teisminę mediaciją, vadovaujamasi objektyvumo ir nešališkumo principais, atsižvelgiama į mediatorių, kurie yra teisėjai, užimtumą, specializaciją, galimą interesų konfliktą ir kitas svarbias aplinkybes.

15. Dėl mediatoriaus, kuris yra teisėjas, sutikimo vykdyti teisminę mediaciją gali būti kreipiamasi ir toks sutikimas gaunamas elektroniniu būdu naudojantis LITEKO VEP. Prieš duodamas sutikimą mediatorius, kuris yra teisėjas, turi teisę CPK nustatyta tvarka gauti informaciją apie civilinę bylą. Kreipiantis į mediatorių, kuris yra teisėjas, dėl sutikimo vykdyti teisminę mediaciją konkrečioje byloje naudojantis LITEKO VEP, mediatoriui, kuris yra teisėjas, automatiškai suteikiama prieiga prie LITEKO suskaitmenintos šios civilinės bylos medžiagos.

16. Jeigu per 3 darbo dienas nuo siūlymo vykdyti teisminę mediaciją civilinėje byloje pateikimo mediatorius, kuris yra teisėjas, neinformuoja teismo apie sutikimą vykdyti teisminę

mediaciją šioje byloje, laikoma, kad mediatorius, kuris yra teisėjas, atsisakė būti paskirtas mediatoriumi konkrečioje byloje.

17. Perdavus ginčą teisminei mediacijai, teisėjas ar kitas įgaliotas teismo darbuotojas nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, informaciją apie mediatoriaus paskyrimą ir ginčo perdavimą teisminei mediacijai pažymi LITEKO sukurtoje Teisminės mediacijos kortelėje bei mediatoriaus prašymu perduoda kontaktinius bylos šalių ir jų atstovų duomenis.

18. Mediatorius turi nusišalinti nuo ginčo sprendimo teisminės mediacijos būdu CPK 231² straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais. Mediatoriaus nusišalinimas konkrečioje byloje įforminamas raštu, ir turi būti parenkamas kitas mediatorius.

19. Mediatorius, paskirtas vykdyti teisminę mediaciją, siekdamas susikurti mediatoriaus paskyrą LITEKO VEP, turi pateikti Nacionalinei teismų administracijai savo asmens duomenis: vardą, pavardę, asmens kodą, mediatoriaus statuso suteikimo datą.

IV SKYRIUS TEISMINĖS MEDIACIJOS PROCEDŪRA

20. Teisminė mediacija vykdoma CPK, Mediacijos įstatymo ir kitų įstatymų, taip pat šių Taisyklių nustatyta tvarka. Teisminei mediacijai Mediacijos įstatymo nuostatos, reglamentuojančios neteisminę mediaciją, taip pat taikomos, jei šiame įstatyme nenustatyta kitaip.

21. Paskirtas mediatorius teisminės mediacijos laikotarpiu gali susipažinti su civilinės bylos medžiaga:

21.1. teismo, kuriame nagrinėjama civilinė byla, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriuose nagrinėjama civilinė byla, raštinėje;

21.2. LITEKO VEP mediatoriaus paskyroje (tik su suskaitmenintais bylos dokumentais);

21.3. pasirašytinai perdavus civilinę bylą. Kai mediatoriumi civilinėje byloje yra paskirtas teisėjas ar teisėjo padėjėjas, jam civilinė byla teisminės mediacijos laikotarpiui perduodama per to teismo (tų teismo rūmų), kuriame (kuriuose) dirba teisėjas ar teisėjo padėjėjas, raštinę. Kai mediatoriumi paskirtas ne teismo darbuotojas, jam civilinė byla teisminės mediacijos laikotarpiui perduodama teismo, kuriame nagrinėjama civilinė byla, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriuose nagrinėjama civilinė byla, raštinėje.

22. Mediatorius, suderinęs su šalimis, nustato teisminės mediacijos proceso eigą. Jeigu ginčo šalys ir mediatorius nesusitaria dėl teisminės mediacijos pobūdžio ir tvarkos, taikomos Mediacijos įstatyme numatytos mediacijos vykdymo nuostatos.

23. Teisminė mediacija vyksta teismo, kuriame nagrinėjama civilinė byla, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriuose nagrinėjama civilinė byla, patalpose arba kitoje mediatoriaus su ginčo šalimis suderintoje vietoje.

24. Teisminės mediacijos metu ginčo šalių ir mediatoriaus bendru sutarimu gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos, įskaitant ir LITEKO VEP. Prisiregistravimas LITEKO VEP laikomas tinkamu šalių identifikavimu.

25. Teisminės mediacijos metu ginčo šalys turi teisę teikti įrodymus. Visi ginčo šalių teisminės mediacijos metu pateikti įrodymai nepridedami prie civilinės bylos ir grąžinami įrodymus pateikusioms ginčo šalims, išskyrus Mediacijos įstatyme nustatytus atvejus.

26. Teisminės mediacijos procesas nėra protokoluojamas ir nėra daromas garso įrašas.

27. Teisminės mediacijos procesas turi būti organizuojamas taip, kad būtų baigtas iki teismo nustatyto kito civilinės bylos posėdžio laiko (teisminės mediacijos termino pabaigos).

28. Ginčo šalys bet kada gali pasitraukti iš teisminės mediacijos proceso. Pasitraukimo priežasčių nurodyti neprivaloma. Tai neužkerta kelio pakartotinai ginčą perduoti teisminei mediacijai šių Taisyklių III skyriuje nustatyta tvarka.

29. Mediatoriaus iki teisminės mediacijos proceso pabaigos pateikto prašymo pagrindu teismo nutartimi teisminės mediacijos terminas gali būti pratęstas.

30. Teisminės mediacijos proceso inicijavimo etape, teisminės mediacijos metu ir pasibaigus teisminei mediacijai, bylą nagrinėjantis teisėjas ar kitas įgaliotas teismo darbuotojas fiksuoja

atitinkamus įvykius LITEKO civilinės bylos kortelės skiltyje „Procesas“ ir įveda į LITEKO civilinės bylos kortelės skiltį „Teisminės mediacijos kortelė“ šiuos duomenis:

- 30.1. mediatoriaus paskyrimo požymis;
- 30.2. numatyta teisminės mediacijos proceso pabaigos data;
- 30.3. teisminės mediacijos pabaigos požymis;
- 30.4. faktinė teisminės mediacijos pabaigos data;
- 30.5. teisminės mediacijos rezultatas.

V SKYRIUS

TEISMINĖS MEDIACIJOS PABAIGA

31. Teisminės mediacijos procesas baigiamas:

31.1. teisminės mediacijos metu pasiekus taikų susitarimą ir ginčo šalims pasirašius taikos sutartį;

31.2. ginčo šalims pasitraukus iš teisminės mediacijos proceso;

31.3. pasibaigus teismo nutartyje nustatytam teisminės mediacijos terminui;

31.4. mediatoriui nutraukus teisminės mediacijos procesą tais atvejais, kai taikus susitarimas, kuris gali būti ginčo šalių pasiektas, mediatoriaus manymu, bus neįvykdomas ar neteisėtas, arba jei mediatorius pripažįsta, kad mažai tikėtina, kad tęsiant teisminę mediaciją ginčas bus išspręstas taikiai.

32. Teisminės mediacijos metu ginčo šalims pasiekus taikų susitarimą ir pasirašius taikos sutartį, ją CPK nustatyta tvarka tvirtina civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas. Jeigu mediaciją vykdo pats civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas, jis turi teisę patvirtinti ir byloje ginčo šalių sudarytą taikos sutartį.

33. Mediatorius iki teismo nutartyje nustatyto civilinės bylos posėdžio laiko privalo grąžinti civilinę bylą teisėjui (teisėjų kolegijai) per teismo, kuriame nagrinėjama civilinė byla, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriuose nagrinėjama civilinė byla, raštinę.

34. Pasibaigus teisminės mediacijos procesui, mediatorius privalo naudodamasis LITEKO VEP teisminės mediacijos byloje pažymėti teisminės mediacijos proceso pabaigą, kartu išsiųsti pranešimą teismui apie teisminės mediacijos proceso pabaigą, nurodęs, kokių pagrindų pasibaigę teisminės mediacijos procesas. Pažymėjus teisminės mediacijos pabaigą, kitą dieną panaikinama mediatorių ir kitų teisminėje mediacijoje dalyvavusių asmenų prieiga prie LITEKO esančių su teisminės mediacijos byla susijusių duomenų.

35. Pasibaigus teisminės mediacijos procesui, ginčo šalims, esančioms LITEKO VEP vartotojais, naudojantis LITEKO VEP išsiunčiamas pranešimas su prašymu užpildyti Teisminės mediacijos komisijos nustatyto turinio Teisminės mediacijos vertinimo anketą.

VI SKYRIUS

SU TEISMINE MEDIACIJA SUSIJUSIOS INFORMACIJOS KONFIDENCIALUMAS

36. Teisminės mediacijos procese dalyvavę asmenys privalo saugoti Mediacijos įstatymo 17 straipsnyje nurodytos konfidencialios informacijos paslaptį ir neatskleisti jos civilinę bylą nagrinėjančiam teismui bei kitiems asmenims, išskyrus Mediacijos įstatymo 17 straipsnyje nustatytus atvejus.